ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE”
1927 - 2002

IAȘI 2002



ACADEMIA ROMÂNĂ

FILIALA IAŞI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ

„A. PHILIPPIDE"

1927 – 2002

IAŞI 2002

Prezentare: Mircea CIUBOTARU, Vlad COJOCARU, Gabriela HAJA

Tiparul executat la Tipografia mitropolitană TRINITAS
Mănăstirea Golia

O RETROSPECTIVĂ ANIVERSARĂ

În absența unei arhive, neidentificată în fondurile *Rectorat* și *Facultatea de Litere și Filosofie* de la Universitatea „Al. I. Cuza", o istorie a vieții științifice la Institutul de Filologie Română „A. Philippide" din Iași, în primele două decenii ale existenței sale (1927–1948), este lacunară. Totuși, din informații disparate, o imagine semnificativă a acesteia se poate contura.

Ideea înființării unui institut de profil filologic la Iași era firească, deși tardivă, dacă ținem cont de tradiția cercetării umaniste și a spiritului critic specific pentru Universitatea Mihăileană, prima din Principatele Unite (1860). Inițiativa pare a fi aparținut lui G. Pascu, sprijinit de A. Philippide, savant de formație neogramatică, germană, personalitate științifică impunătoare, a cărui autoritate morală putea constitui un argument și o garanție a seriozității și succesului unei asemenea instituții.

Un scurt memoriu[1] adresat Ministerului Instrucțiunii Publice la 14 septembrie 1926, redactat de G. Pascu și contrasemnat de A. Philippide, solicita aprobarea înființării și finanțarea unui Institut de Filologie Română în cadrul Universității și exprima, ca principal argument, un acut sentiment al frustrării, atât de caracteristic intelectualității ieșene în relațiile cu „centrul" bucureștean. Pe bună dreptate, exemplele invocate erau reale. La București funcționa deja, din 1913, Institutul de Filologie și Folclor (continuând activitatea Societății filologice române, 1905–1907), condus de Ovid Densusianu, cu o revistă de prestigiu, „Grai și suflet" (din 1923–1924) și Institutul de literatură, din 1921 (prin înglobarea Seminarului de literatură, fostul Cerc critic, 1915) al lui Mihail Dragomirescu. Și acesta a editat un *Buletin* (apărut din 1924), care publica *in extenso* procesele-verbale ale ședințelor. La Cluj, după război, fusese creat Muzeul Limbii Române (cu local propriu), care edita valoroasa „Dacoromania" (din 1920–1921), sub autoritatea lui Sextil Pușcariu. La Cernăuți, de asemenea, un Institut de istorie și limbă edita din 1925 un *Buletin*, care era revista „Codrul Cosminului", sub direcția lui Ion I. Nistor. În vederea bunei funcționări a Institutului, profesorii de la Iași cereau o subvenție de 100.000 lei pentru cărți și 400.000 lei pentru publicarea unei reviste, a unor lucrări și pentru „misiuni științifice".

Nu cunoaștem un răspuns al Ministerului și nu știm ce activități se vor fi desfășurat la Institutul de Filologie Română, neoficial, în cursul anului 1927, considerat ca an al înființării, după o afirmație a lui G. Pascu[2]. În anul 1928 însă, cu un buget de numai 25.000 lei (față de 464.000 lei, bugetul pentru București, 235.000 pentru Cluj și 150.000 pentru Cernăuți)[3], fără local și fără personal angajat, Institutul exista legal, sub directoratul lui G. Pascu, propus de A. Philippide. Într-o ședință din 23 noiembrie 1929, consiliul profesoral al Facultății de Litere și Filosofie a discutat

[1] Publicat în „Revista critică", I, 1927, nr. 2, p. 138–139.
[2] Vezi „Revista critică", IX, 1935, nr. 2–3, p. 169.
[3] *Ibidem*, II, 1938, nr. 2, p. 187.

și aprobat modul de organizare a Institutului de Filologie Română[4]. Întreaga sumă alocată în anul 1928 a fost trimisă la Roma, lui D. Găzdaru, pentru tipărirea lucrării *Descendenții demonstrativului latin „ille" în limba română* (apărută însă în 1929, la Iași)[5]. Până în anul 1932, când, din cauza crizei economice, subvenția a fost suprimată definitiv, sumele pentru Institutul de Filologie Română au rămas cu totul modeste (25.000 în 1929, 22.500 în 1930 și 21.374 lei în 1931), fiind folosite pentru editarea broșurilor *A. Philippide la 70 de ani* (1929), de G. Pascu, I. Iordan, T. Roșculeț, și *O aritmetică manuscrisă*, de G. Nichifor (ca extrase din „Revista critică").

Animozitățile personale, adversități politice și unele nereguli în gestionarea fondurilor pentru Institutul de Filologie Română au determinat demisia lui G. Pascu din funcția de director, la 26 martie 1932[6]. La 24 mai, același an, în ședința consiliului profesoral, Iorgu Iordan este delegat director[7]. Un raport privind Institutul de Filologie Română, redactat de Iorgu Iordan în aprilie 1941[8], deși sumar, evidențiază activitatea meritorie a instituției, după 1932, în condiții financiare dificile (practic, fără buget). Astfel, pentru că suma de 30.753 lei preluată de noul director trebuia urgent justificată în acte, aceasta a fost folosită pentru imprimarea lucrării sale *Introducere în studiul limbilor romanice. Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice*, Iași, 1932. Banii au fost apoi restituiți și utilizați pentru tipărirea primului volum al *Buletinului Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide"* (BIFR), apărut în anul 1934[9].

După moartea profesorului A. Philippide, la 12 august 1933, prin decizia consiliului profesoral din 6 decembrie 1933, Institutul de Filologie Română îi va purta numele. Începând cu anul academic 1932–1933, activitatea va fi centrată pe ședințele de comunicări (bilunare), majoritatea textelor prezentate fiind publicate în BIFR. Inițial, ședințele se țineau la Seminarul de limba română, apoi la sediul Institutului (o sală amenajată la etajul II (astăzi, Catedra de geometrie), în noua aripă a Universității, dată în folosință parțială în 1933 și 1935). Au fost redactate Statutele Institutului, aprobate de consiliul profesoral la 30 ianuarie 1934. Pentru caracterul lor inedit, le reproducem aici integral.

---

[4] Arhivele Naționale Iași, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Rectorat, dos. 1262/1929, f. 154[r] (adresă, fără detalii), 155[r] (scrisoare, din 5 noiembrie 1929, a lui G. Pascu adresată Decanului, rezumând demersurile anterioare și situația din acel moment a Institutului de Filologie Română).

[5] *Ibidem*, f. 155[v].

[6] *Ibidem*, dos. 1407/1932, f. 56[r]. Cf. și Iorgu Iordan, *Memorii*, II, București, 1977, p. 122–123, 199.

[7] Arhivele Naționale Iași, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Facultatea de Litere, dos. 9/1932, f. 48, 53.

[8] *Ibidem*, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 241–259.

[9] BIFR, I, 1934, p. 238–239.

STATUTELE
Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide"

Art. 1. Se înființează, pe lângă Universitatea din Iași, un Institut de Filologie Română, purtând numele „Alexandru Philippide" și având sediul la Facultatea de Litere și Filosofie.

Art. 2. Scopul Institutului este studierea tuturor produselor sufletești ale poporului românesc de pretutindeni, în primul rând limba, civilizația morală și cea materială.

Art. 3. În vederea acestui scop se va aduna, prin anchete la fața locului, corespondenți, călătorii etc., materialul lingvistic, folcloristic și etnografic actual. De asemenea, vor fi puse la contribuție izvoarele scrise, indiferent de vechime. O atenție deosebită se va da toponimiei și antroponimiei.

Art. 4. Materialul astfel strâns se va cataloga și conserva în arhiva Institutului, unde va fi utilizat de specialiști pentru cercetările lor științifice.

Art. 5. Principial vor fi luate în considerație toate dialectele și graiurile românești, precum și limba comună (vorbită și scrisă). Tot așa, se va acorda întreaga atenție limbilor romanice și celor care au ori au avut legături cu a noastră, în special celor balcanice. Se va da totuși preferință problemelor de dialectologie, toponimie și antroponimie moldovenească în sensul larg al cuvântului (Moldova propriu-zisă, Basarabia, Bucovina și regiunile ardelenești și dobrogene învecinate). Aceeași normă se va aplica în domeniul folclorului și etnografiei.

Art. 6. Pentru a putea desfășura o activitate științifică serioasă, Institutul are în vedere următoarele:

a) Publicarea unui „Buletin" anual și a unei „Biblioteci a Institutului de Filologie Română", în care vor apărea studiile mai întinse;

b) Alcătuirea unei bibliografii pe fișe a lucrărilor de filologie, etnografie și folclor privitoare la români, eventual și la alte popoare, în măsura în care ne interesează și pe noi;

c) Înjghebarea unei Biblioteci de specialitate, având deocamdată la bază actualele colecții ale Seminariilor de Filologie Română și Filologie Romanică și urmând să se îmbogățească prin cumpărări, schimb, donații ș. a., până va putea deveni independentă de acestea. Fondurile acordate pentru bibliotecile celor două seminarii se vor administra separat și de aici înainte.

Art. 7. Din lucrările editate de Institut autorii vor primi 40%. Restul de 60% se va vinde, direct sau prin librării în folosul Institutului. De asemenea se va întrebuința un număr de exemplare, variabil după împrejurări, pentru a face schimb cu publicații similare pentru recenzii în revistele de specialitate.

Art. 8. Mijloacele bănești necesare Institutului se vor realiza din subvenții fixe acordate de Ministerul Instrucțiunii Publice, din ajutor de la Rectoratul Universității, Decanatul Facultății de Litere și Fundația locală „Regele Ferdinand I", din donații particulare, din vânzarea „Buletinului" și a celorlalte publicații, din cotizațiile membrilor „Cercului de studii" (cf. art. 10–12).

Art. 9. Personalul Institutului se compune din director, un asistent, un bibliotecar și un om de serviciu. Directorul se numește de Consiliul Facultății de Litere, care are drept de control asupra activității și gestiunii bănești a Institutului. În orice caz, directorul trebuie să fie unul din titularii catedrelor de Filologie Română, Filologie Romanică, Istoria Literaturii Românești Vechi și Etnografie și Folclor (când aceasta din urmă va lua ființă). Asistentul, bibliotecarul și omul de serviciu se vor numi tot de Consiliul Facultății, după propunerea directorului.

Art. 10. Pe lângă Institut va funcționa un „Cerc de studii filologice", al cărui scop principal este strângerea legăturilor științifice și personale dintre reprezentanții învățământului filologic de la Facultatea de Litere, deoparte, și studenți, profesori de liceu (mai ales foști elevi ai Universității din Iași) etc., de altă parte.

Art. 11. Poate deveni membru al „Cercului" orice persoană care dovedește preocupări științifice identice sau înrudite cu ale Institutului. Cotizația anuală obligatorie se fixează la 300 lei; studenții vor plăti 100 lei. În schimbul acestor sume membrii vor primi „Buletinul" și vor avea drept la un rabat de 30% din prețul celorlalte publicații ale Institutului. Cotizațiile se vor încasa de casierul „Cercului", care va elibera chitanțe dintr-un registru cu cotor.

Art. 12. „Cercul de studii" va ține ședințe din două în două săptămâni, tot timpul anului, cu excepția vacanțelor legale și a lunilor iunie și octombrie, când studenții și profesorii sunt ocupați cu examenele. Aceste ședințe vor servi, în primul loc, pentru cetirea studiilor, comunicărilor, recenziilor etc. destinate „Buletinului" sau „Bibliotecii" și vor fi prezidate de directorul Institutului, iar în lipsa lui de un membru al „Cercului", care face parte din corpul didactic al Universității. De fiecare ședință se va încheia un proces-verbal în registrul respectiv de către bibliotecarul Institutului, care va îndeplini și funcția de secretar al „Cercului". Dacă el lipsește, va fi înlocuit prin asistentul Institutului.

Art. 13. Dispozițiile de față sunt valabile din momentul aprobării lor de către consiliul Facultății, nu însă și pentru trecut, când Institutul a funcționat numai de fapt, fără vrun statut oarecare[10].

În primii ani de funcționare efectivă a Institutului, comunicările și discuțiile aveau un caracter aproape exclusiv filologic și lingvistic, remarcându-se îndeosebi contribuțiile lui D. Găzdaru și Gr. Scorpan. După retragerea celui dintâi, care a înființat Institutul de Romanistică, prof. univ. Octav Botez a integrat institutului Seminarul de istorie a literaturii române moderne, cu biblioteca de specialitate. În anul 1935, studentul Gh. Ivașcu era angajat ca bibliotecar al Institutului[11]. Apoi, când Petru Caraman a devenit profesor suplinitor la catedra de limbi slave, s-au susținut și comunicări de folclor și onomastică. De pildă, savantul slavist a citit, în decembrie 1939, comunicarea *Balcanisme folclorice cu privire specială asupra temei* ***Răpirea unei fete în corabie***, urmată, în aprilie 1940, de ***Vlad*** în antroponimia românească[12]. Totuși, „Buletinul" va publica în mod prioritar studii filologice și

[10] Arhivele Naționale, Iași, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Facultatea de Litere, dos. 1/1934, f. 46–48.

[11] *Ibidem*, fondul citat, dos. 414/1935, f. 58.

lingvistice, comunicările pe teme literare fiind „găzduite" de „Viața românească", „Însemnări ieșene" sau de „Revista Fundațiilor Regale".

O activitate specifică la Institutul de Filologie Română a constitut-o organizarea de evocări comemorative sau aniversare: pentru patronul științific, în 1933, la un an de la moarte[13], pentru L. Șăineanu, H. Tiktin, A. Meillet, W. Meyer-Lübke, Ov. Densusianu, N. Drăganu, G. Ibrăileanu, I. Creangă (două ședințe de comunicări, consecutive, în 1937), M. Eminescu (în 1939) ș. a. De asemenea, membrii Institutului de Filologie Română au constribuit decisiv la realizarea busturilor lui A. Philippide și G. Ibrăileanu (1940).

Fără surse financiare de la Ministerul Instrucțiunii Publice, Institutul de Filologie Română a putut funcționa după anul 1932 cu sprijinul decanilor Facultății de Litere și Filosofie, al rectorilor Traian Bratu și Mihai David, cu ajutoare ocazionale de la miniștrii Petre Andrei, Victor Iamandi[14] și Ștefan Voitec[15] și cu generozitatea Fundațiilor Culturale Regale, prin Al. Rosetti, directorul Fundației Regale pentru Literatură și Artă. Acesta a cumpărat un mare număr de exemplare din tirajele BIFR pentru Biblioteca Universității, care le utiliza pentru schimb, dar în 1940, din cauza situației politice, achiziționarea „Buletinului" a fost suspendată[16]. Totodată, începutul bibliotecii proprii a Institutului de Filologie Română (care, în 1941, avea 800 de volume, cărți și periodice) datorează mult donațiilor aceleiași Fundații și Academiei Române, care a oferit valoroasa colecție de *Documente Hurmuzachi* în condiții foarte avantajoase[17].

Nu s-au păstrat procesele-verbale ale ședințelor de comunicări de la Institutul de Filologie Română, astfel încât oglinda activității rămâne BIFR, cu scurte cronici în care se consemnează doar obișnuitele dificultăți financiare. De aceea, nu se poate reconstitui o listă sigură a membrilor propriu-ziși (incluși în statele de funcțiuni) ai Institutului din prima perioadă a existenței sale (1927–1948). O scurtă dare de seamă pe anul 1940–1941 menționa doar faptul că Institutul de Filologie Română dispunea de o sală și două cabinete și avea pe statul de funcțiuni trei profesori, un conferențiar și patru asistenți, nenominalizați[18].

Activitatea Institutului a depins, în mare măsură, de poziția politică a directorului său, Iorgu Iordan. Când, în anul academic 1940–1941, acesta a fost suspendat de la Universitate, ședințele de comunicări nu se vor mai ține[19]. De asemenea, în timpul evacuării Universității (1944–1945), nici o activitate nu s-a mai

[12] *Ibidem*, fond Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 111^{v}.

[13] Vezi broșura *Comemorarea lui Alexandru I. Philippide*, București, 1934.

[14] Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 301–302.

[15] BIFR, XI–XII (1944–1945), Iași, [1948], p. 539.

[16] Arhivele Naționale, Iași, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Facultatea de Litere, dos. 7/1940, f. 79.

[17] *Ibidem*, fondul Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 247–248.

[18] *Ibidem*, f. 19^{r}.

[19] *Ibidem*, f. 249. Cf. și BIFR, VII–VIII (1940–1941), p. 397–398.

putut desfășura. Reluate la începutul anului 1946, când Iorgu Iordan se mutase la București, câteva ședințe au fost conduse de profesorii Dan Simonescu (titularul catedrei de istorie a literaturii române vechi) și Petru Caraman, pentru a fi din nou abandonate în anii 1946–1947[20].

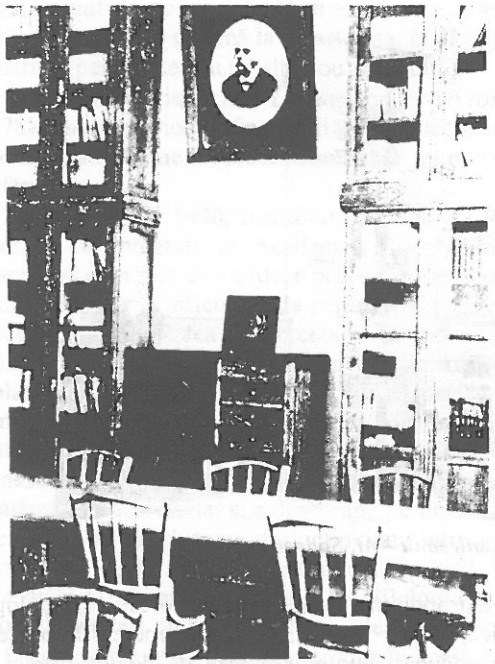
Aceste perturbații se reflectă și în periodicitatea neritmică a BIFR. „Buletinul" datorează mult tânărului, pe atunci, profesor G. Ivănescu, publicația fiind efectiv îngrijită de acesta, începând cu anul 1939[21], când a apărut volumul VI, până în 1950. Volumele duble VII–VIII (1940–1941) și XI–XII (1944–1945), acesta tipărit abia în 1948, când începea (în martie) și imprimarea vol. XIII–XIV (1946–1947), finalizată în 1950, au putut apărea tot prin străduințele lui G. Ivănescu. Noua ideologie, impusă brutal în anii 1948–1949, a determinat distrugerea tirajului acestui ultim volum, un altul, al XV-lea, anunțat în 1948, nemaifiind, desigur, tipărit.

BIFR reflectă preocupările și nivelul științific al membrilor Institutului (și al Seminariilor). Dacă unele contribuții sunt modeste, faptul se explică prin intenția (statutară și reiterată[22]) a directorului de a face din acest „Buletin" o publicație aproape în întregime a Institutului și mai cu seamă a tinerilor (studenți și tineri absolvenți). De aceea, colaborările externe sunt puține. Totuși, textele semnate de Iorgu Iordan, D. Găzdaru, Gr. Scorpan și, îndeosebi, monumentala teză de doctorat a lui G. Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*[23], conferă publicației ieșene particularități distincte în istoria filologiei și lingvisticii românești.

Reforma învățământului și reorganizarea Academiei Române, în anul 1948, au schimbat radical esența și forma cercetării științifice. Concentrarea specialiștilor în institute mari, alocarea de fonduri importante, abordarea unor teme fundamentale pentru istoria și cultura română de-a lungul unor etape largi au fost prețul pentru tendința declarată de aservire a științelor umaniste unei ideologii totalitare. Din fericire, la Institutul de Filologie Română acest preț nu a fost acoperit de abdicări, iar câștigurile au fost însemnate.

În 1949, când a fost creată Filiala din Iași a Academiei Române, s-a înființat Institutul de Istorie și Filologie, cu sediul la fosta Academie Mihăileană, apoi în clădirea din str. Lascăr Catargi, nr. 15. (sediul actual al Institutului de Istorie „A. D. Xenopol"). Secția de filologie s-a organizat în două sectoare, conduse de G. Istrate (lingvistică) și N. I. Popa (istorie literară). Primii cercetători ai Institutului au devenit N. Bagdasar, Al. Claudian, Al. Dima, G. Ivănescu, I. Lăzărescu, Șt. Cuciureanu. Preocupările principale au fost dirijate către teme de istorie a limbii române literare, dialectologie, istorie și teorie literară. Din 1951, încep să apară studii și articole realizate la Institut și publicate în revista Filialei din Iași a Academiei, „Studii și cercetări științifice", cu o serie Filologie (1956–1963). Vor fi angajați cercetători mai tineri, ca N. A. Ursu, Alexandru Teodorescu, Mihai

[20] BIFR, XI–XII (1944–1945), Iași, ș1948t, p. 539.
[21] Arhivele Naționale Iași, fondul citat, dos. 1880/1939, f. 75^{v}.
[22] *Ibidem*, f. 249. Cf. și BIFR, VII–VIII (1940–1941), p.398.
[23] BIFR, XI–XII (1944–1945), p. 1–412.



Sala de ședințe a Institutului de Filologie Română (1935)

Bordeianu, Gheorghe Bodor, Liviu Leonte, Despina Ursu, Zamfira Mihail, Stelian Dumistrăcel, și apoi Corneliu Morariu, Dan Mănucă, Leon Volovici, Remus Zăstroiu, Victoria Zăstroiu, Gabriela Drăgoi și Dragoș Moldovanu.

Din 1963, Secția de filologie a Institutului se transformă în Centrul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor și se mută într-un local propriu, anume în casa din Copou, construită în 1842 de M. Kogălniceanu și fostă proprietate a lui M. Sadoveanu, între anii 1918 și 1950.

Primul director al Centrului a fost prof. univ. Al. Dima (1963–1966), urmat, ca interimar, de prof. univ. N. I. Popa (1966–1967).

O restructurare benefică a activității de cercetare s-a produs sub direcția cercet. șt. dr. N. A. Ursu (1967–1970), când s-au constituit colectivele (departamentele) de lexicografie, dialectologie și toponimie (alcătuind sectorul de lingvistică), istorie literară și folclor (sectorul de istorie literară). În concordanță cu temele de cercetare ale institutelor similare din București și Cluj, aceste colective au fost angajate în realizarea câtorva mari proiecte: **Dicționarul limbii române (DLR), Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, Tezaurul toponimic al României. Moldova, Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900**, crearea **Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei (AFMB).** Nu au fost însă neglijate alte domenii și zone ale cercetării, pentru a se valorifica aptitudinile și interesele personale ale cercetătorilor pentru probleme referitoare la istoria limbii



Casa M. Kogălniceanu – M. Sadoveanu

române literare, stilistică, poetică, antroponimie, terminologia profesiilor, etnologie, teatrologie, istoria presei periodice, critică literară, ediții de opere filologice și literare. Au rezultat din aceste preocupări numeroase teze de doctorat, zeci de volume de studii, ediții, peste o mie de studii și articole apărute în presa științifică și literară, și cele 38 de tomuri ale „Anuarului de lingvistică și istorie literară".

O dimensiune specifică, foarte bine marcată, a constituit-o cercetarea de teren, indispensabilă pentru realizarea a trei dintre temele majore ale Centrului. Au fost create mai întâi instrumentele de lucru în teren: *Chestionar dialectal*, 1968 (Ion A. Florea, Zamfira Mihail, Dragoș Moldovanu și Ion Nuță), *Chestionar folcloric și etnografic general*, 1970 (Ion H. Ciubotaru), *Chestionar toponimic și entopic general*, cu un *Glosar de entopice onomasiologic*, 1976, și *Ancheta toponimică*, 1976 (Dragoș Moldovanu). Au urmat anchete complexe și îndelungate, în urma cărora un bogat material a fost adunat și valorificat în lucrările de referință ale Institutului. În același timp, o muncă migăloasă și tenace în biblioteci și arhive a acumulat circa două milioane de fișe informative în bazele de date ale departamentelor.

Procesul de acumulare și de valorificare parțială a informației a continuat sub direcția cercet. șt. dr. Al. Teodorescu (1970–1975) și, apoi, a prof. univ. dr. Vasile Arvinte (1975–1976), conf. univ. dr. Silvia Butureanu (1976–1984) și prof. univ. dr. Al. Andriescu (1984–1990), decani ai Facultății de Filologie, în anii când Centrul a trecut în subordinea Ministerului Educației și Învățământului (1975–1990). Între anii 1975 și 1984, cercet. șt. dr. Stelian Dumistrăcel a îndeplinit funcția de director adjunct. Din anul 1976, Centrul de lingvistică și istorie literară s-a mutat, din nou, în

sediul actual de pe str. Th. Codrescu, nr. 2, Casa Asachi (care a fost locuită de cărturarul moldovean până la moartea sa, în 1869) și într-o anexă a acesteia, special construită pentru Centru (și alte două Institute).

Odată cu apariția lucrării *Dicționarul limbii române*, tomul XI, partea 1, *Litera Ș* (1978), începe perioada finalizării marilor teme și proiecte de cercetare, paralel cu abordarea altor teme și modernizarea unor tehnici și metode de lucru, proces în plină desfășurare astăzi.

De la 3 martie 1990, Institutul de Filologie Română „A. Philippide" revine în sistemul de cercetare al Academiei Române, sub direcția prof. univ. dr. Dan Mănucă, și continuă să abordeze proiectele de interes național la care lucrase și până atunci. Dar marile dificultăți ale perioadei de tranziție de după revoluția din 1989 au influențat și activitatea de cercetare. Un acut sentiment de incertitudine privind realizarea proiectelor, provenit din insuficiența finanțării (lipsa fondurilor pentru deplasări la biblioteci, anchete în teren, pentru înnoirea și modernizarea dotării tehnice, pentru abonamente și achiziționarea de cărți – mai ales din străinătate, pentru editarea unor lucrări, inclusiv a „Anuarului") și din salarizarea cu totul modestă a provocat migrarea unora dintre cei mai valoroși cercetători spre învățământul universitar și a descurajat pe tinerii dotați pentru cercetarea filologică. O evidentă și păgubitoare discontinuitate între generații s-a manifestat din aceste cauze, astfel încât, în 1997, de exemplu, cu 80% din personal având vârsta cuprinsă între 46 și 60 de ani[24], Institutul de Filologie Română din Iași era cel mai expus „morții" naturale dintre toate institutele Academiei Române.

O schimbare importantă s-a produs în acest deceniu la departamentul de istorie literară, când s-a întrerupt activitatea la *Dicționarul literaturii române (1900–1950)*, aflat în faza de finalizare a primului volum, cercetătorii fiind angajați în realizarea proiectului prioritar al Academiei Române, *Dicționarul general al literaturii române* (DGLR).

Un reviriment s-a produs, în ultimii ani, prin finalizarea altor lucrări importante, modernizarea tehnicii pentru editarea *Noului Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, cu un proiect informatizat unic în țară, dinamizarea activității prin reluarea tradiției comunicărilor științifice în ședințe lunare, încadrarea unor tineri cercetători. Un *Buletin* informativ, reluând titlul publicației Institutului din perioada sa de început, dă seama (din anul 2000), cu promptitudine, de noul impuls (și puls) al vieții științifice la Institutul de Filologie Română „A. Philippide" din Iași.

La 75 de ani de la înființarea Institutului, sunt semne încurajatoare pentru o viață lungă.

[24] Academia Română. *Anuar*, București, 1997, p. 70.

MEMBRII INSTITUTULUI ŞI AI CERCULUI DE STUDII FILOLOGICE (1927–1948)

DIRECTORI
Giorge Pascu (1927–1932)
Iorgu Iordan (1932–1946)

MEMBRI*

Gheorghe Agavriloaei
C. Armeanu
Octav Botez
G. Caragață
Petru Caraman
Valentin Gr. Chelaru
Clara Chiosa
Petre Ciureanu
Margareta I. Creangă
Dimitrie Găzdaru
Petru Iroae
Gavril Istrate
Maria Istrate
Gheorghe Ivănescu
Gheorghe Ivașcu
Ioan Lăzărescu
D. Șt. Marin
Adrian Marino
Haralambie Mihăescu
Ion Morărescu
Lucia Pop
Vladimir Robu
Nicanor Rusu
Grigore Scorpan
August Scriban
Dan Simonescu

MEMBRII INSTITUTULUI (1949–2002)

DIRECTORI
Alexandru Dima (1949–1966)
N. I. Popa (1966–1967)
N. A. Ursu (1967–1970)
Alexandru Teodorescu (1970–1975)
Vasile Arvinte (1975–1976)
Silvia Butureanu (1976–1984)
Stelian Dumistrăcel, adjunct (1975–1984),
Alexandru Andriescu (1984–1990)
Dan Mănucă (din 1990)
Constantin Ciopraga, director onorific (din 1994)

* Listă reconstituită din colaborările la BIFR și după informații orale și de arhivă

CERCETĂTORI

Eugenia Achiței
Irina Andone
Vasile Arvinte
Nicolae Bagdasar
Lucia Berdan (Hopu)
Ion-Horia Bîrleanu
Gheorghe Bodor
Nicoleta Borcea
Mihai Bordeianu
Viorica Botez
Constanța Buzatu
Lucia Cifor
Lucia Cireș
Ion H. Ciubotaru
Mircea Ciubotaru
Silvia Ciubotaru
Alexandru Claudian
Doina Cobeț
Rodica Cocîrță
Vlad Cojocaru
Dimitrie Costea
Stănuța Crețu
Ștefan Cuciureanu
Elena Dănilă
Maria Deutsch
Eugenia Dima
Constantin Dram
Gabriela Drăgoi
Sebastian Drăgulănescu
Stelian Dumistrăcel
Victor Durnea
Florin Faifer
Horst Fassel
Luminița Fassel
Ion A. Florea
Cristina Florescu
Gabriela Haja
Andrei Hoișie
Ioan Holban
Doina Hreapcă
Gheorghe Hrimiuc
Ofelia Ichim
Gabriel Istrate
Gavril Istrate
Leonte Ivanov
Ion Lăzărescu
Liviu Leonte
Gabriela Macovei
Laura Manea
Dan Mănucă
Zamfira Mihail
Dragoș Moldovanu
Corneliu Morariu
Eugen Munteanu
Ion Nuță
Florin Olariu
Ioan Oprea
Constantin Paiu
Carmen-Gabriela Pamfil
Tereza Petrescu
N. I. Popa
Georgiana Pușcașu
Rodica Radu
Mioara Săcrieru
Grigore Scorpan
Algeria Simota
Valeriu P. Stancu
Rodica Șuiu
Alexandru Teodorescu
Constantin Teodorovici
Maria Teodorovici (Guică)
Domnița Tomescu
Ion Turcuș
Despina Ursu
N. A. Ursu
Maria Vișoianu
Amalia Voicu
Leon Volovici
Remus Zăstroiu
Victoria Zăstroiu
Cecilia Zoler

PERSONAL AUXILIAR

Bibliotecă:
Constantin Idriceanu
Paula Popa-Vâscu
Doina Ivănescu
Tamara Adoamnei

Cartografi:
Elvira Bîrleanu
Areta Macovei

Secretariat:
Rodica Ciuncă (Lăzărescu)
Iulia Șurubaru
Zina Carp
Dorina Telich

Tehnicieni-aparatură:
Constantin Işoveanu
Valeriu Bulei

STRUCTURĂ ŞI ORGANIGRAMĂ 2002

Director onorific: prof. univ. dr. doc. Constantin CIOPRAGA, membru de onoare al Academiei Române

Director: prof. univ. dr. Dan MĂNUCĂ

Secretar ştiinţific: cercet. pr. I dr. Ion A. FLOREA

Departamentul de lexicologie şi lexicografie:
dr. Lucia Cifor, cercet. pr. II
dr. Doina Cobeţ, cercet. pr. II
drd. Elena Dănilă, asist. cercet.
dr. Eugenia Dima, cercet. pr. I
dr. Cristina FLORESCU cercet. pr. I
dr. Gabriela Haja, cercet. pr. III
dr. Laura Manea, cercet. pr. III
dr. Carmen-Gabriela Pamfil, cercet. pr. I
drd. Mioara Săcrieru, cercet. şt.

Colaboratori:
prof. univ. dr. Ioan Oprea
Victoria Zăstroiu, cercet. şt.

Departamentul de dialectologie:
dr. Ion A. Florea, cercet. pr. I
dr. Doina Hreapcă, cercet. pr. II
drd. Florin Olariu, asist. cercet.
Elvira Bîrleanu, asist.

Colaboratori:
prof. univ. dr. Vasile Arvinte
prof. univ. dr. Ion-Horia Bîrleanu
prof. univ. dr. Stelian DUMISTRĂCEL*

Departamentul de toponimie:
dr. Mircea CIUBOTARU*, cercet. pr. I
dr. Vlad Cojocaru, cercet. pr. III
Gabriel Istrate, cercet. şt.

Colaboratori:
prof. univ. dr. Dragoş Moldovanu

Departamentul de istorie literară, etnografie şi folclor:
dr. Lucia Berdan, cercet. pr. I
Nicoleta Borcea, cercet. şt.
dr. Lucia Cireş, cercet. pr. I
dr. Silvia Ciubotaru, cercet. pr. I
dr. Stănuţa Creţu, cercet. pr. I
Sebastian Drăgulănescu, asist. cercet.
dr. Victor Durnea, cercet. pr. II
dr. Florin Faifer, cercet. pr. I
dr. Ofelia Ichim, cercet. pr. III
drd. Algeria Simota, cercet. şt.
drd. Rodica Şuiu, cercet. şt.
Constantin Teodorovici, cercet. şt.
dr. Remus ZĂSTROIU*, cercet. pr. I

Colaboratori:
conf. univ. dr. Ion H. Ciubotaru
prof. univ. dr. Dan Mănucă
Amalia Voicu, asist. cercet.

Analist-programator:
Georgiana Puşcaşu

Bibliotecară:
Tamara Adoamnei

Secretariat:
Dorina Telich, asist.

* Responsabil de departament.

ACTIVITATEA DEPARTAMENTELOR

LUCRĂRI FUNDAMENTALE

PUBLICATE

● *Dicţionarul limbii române (DLR),* Serie nouă, tomul XI, partea 1, *Litera Ş*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1978. Redactori: Doina Cobeţ, Maria Deutsch, Zamfira Mihail, Dragoş Moldoveanu, Corneliu Morariu, Despina Ursu, Victoria Zăstroiu. Revizori: Doina Cobeţ, Corneliu Morariu; *DLR*, tomul XIII, partea 1, *Litera V (v-veni)*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997. Redactori: Doina Cobeţ, Rodica Cocîrţă, Eugenia Dima, Cristina Florescu, Corneliu Morariu, Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, Maria Vişoianu. Revizori: Doina Cobeţ, Eugenia Dima, Ioan Oprea,Victoria Zăstroiu.

● *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova şi Bucovina* (*NALR. Moldova şi Bucovina*): volum introductiv, *Date despre localităţi şi informatori* şi vol. I de hărţi şi material necartografiat, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1987; vol. II de hărţi şi material necartografiat, Iaşi, Editura Academiei Române, 1997. Autori: Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ. *NALR. Moldova şi Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea 1 (1993) şi partea a 2-a (1995), Iaşi, Editura Academiei Române. Culese de Stelian Dumistrăcel şi publicate de Doina Hreapcă şi Ion-Horia Bîrleanu. *NALR. Moldova şi Bucovina. Texte dialectale*, vol. II, partea 1, Iaşi, Editura Academiei Române, 2002. Culese de Ion-Horia Bîrleanu şi publicate de Doina Hreapcă şi Ion-Horia Bîrleanu. *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iaşi, Editura Academiei Române, 1997, de Stelian Dumistrăcel, în colaborare cu Doina Hreapcă şi Ion-Horia Bîrleanu.

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. *Repertoriul istoric al unităţilor administrativ-teritoriale, 1772–1888.* Partea 1. A. Unităţi simple (*Localităţi şi moşii*), *A–O;* partea a 2-a, *P–30 Decembrie*; B. Unităţi complexe, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1991, 1992. Coordonator: Dragoş Moldovanu. Autori: Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Ion A. Florea, Gabriel Istrate, Dragoş Moldovanu, Ion Nuţă şi: Lidia Botiş, Ioan Canciuc, Gheorghe Covătariu, Florica Diaconescu, Gabriela Macovei, Mihai Percă, Constantin Popescu, Ion Popescu-Sireteanu, Lucia Tanco, Maria Tudose, Ecaterina Ţăranu, Valentin Ţurlan.

● *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979; reeditare, București–Chișinău, Editura Academiei Române–Editura Gunivas, 2002. Autori: Stănuța Crețu, Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Ion Lăzărescu, Dan Mănucă, Algeria Simota, Rodica Șuiu, Alexandru Teodorescu, Constantin Teodorovici, Maria Teodorovici, Leon Volovici, Remus Zăstroiu; Lucia Berdan, Constanța Buzatu, Lucia Cireș, Ion H. Ciubotaru. Norme lexicografice: Corneliu Morariu. Coordonare și revizie: Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Dan Mănucă, Alexandru Teodorescu, Remus Zăstroiu.

● *Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei* (AFMB) s-a constituit prin cercetări directe în 550 de puncte (localități), pe baza *Chestionarului folcloric și etnografic general* (redactat Ion H. Ciubotaru). Anchetele au fost realizate de Lucia Berdan, Lucia Cireș, Ion H. Ciubotaru, Silvia Ciubotaru și de câțiva colaboratori. În seria: *Caietele Arhivei de folclor a Moldovei și Bucovinei*, au apărut volumele I–X, Iași, 1979–1991.

ÎN CURS DE ELABORARE

● *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V* (*venial-vizurină*). Redactori: Doina Cobeț, Rodica Cocîrță, Eugenia Dima, Cristina Florescu, Corneliu Morariu, Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, Maria Vișoianu, Irina Andone, Lucia Cifor, Gabriela Haja, Laura Manea. Revizori: Doina Cobeț, Eugenia Dima, Victoria Zăstroiu (sub tipar); tomul XIII, partea a 3-a, *Literele V, W, X, Y* (*vîclă–yucca*). Redactori: Lucia Cifor, Doina Cobeț, Rodica Cocârță, Eugenia Dima, Cristina Florescu, Gabriela Haja, Laura Manea, Corneliu Morariu, Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Maria Vișoianu, Victoria Zăstroiu și Elena Dănilă, Mioara Săcrieru. Revizori: Doina Cobeț, Eugenia Dima, Cristina Florescu, Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Victoria Zăstroiu (în curs de finalizare); *Litera L* (*l-lezui*), partea 1. Redactori: Irina Andone, Lucia Cifor, Rodica Cocârță, Cristina Florescu, Gabriela Haja, Laura Manea, Corneliu Morariu, Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Mioara Săcrieru, Maria Vișoianu, Victoria Zăstroiu. Revizori: Cristina Florescu, Ioan Oprea, Victoria Zăstroiu; *Litera E*. Redactori: Doina Cobeț, Rodica Cocârță, Eugenia Dima, Marcela Deutsch, Zamfira Mihail, Ioan Oprea, Rodica Radu, Mioara Vișoianu, Victoria Zăstroiu. Revizori: Doina Cobeț, Eugenia Dima, Victoria Zăstroiu (în curs de finalizare).

● *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*: vol. III, hărți și material necartografiat (culegere asistată de calculator). Autori: V. Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuță, Adrian Turculeț; *Texte dialectale*, vol. II, partea a 2-a. Autori: Doina Hreapcă și Ion-Horia Bîrleanu; *Glosar regional. Sudul Moldovei*.

● Participare la redactarea vol. II din *Atlas linguistique roman*, un program de elaborare internațională (Stelian Dumistrăcel).

● *Elemente străine în formarea antroponimiei românești*, Ion A. Florea.

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. Partea a 3-a: *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850.* Autori: Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Gabriel Istrate; colaborator: Dragoș Moldovanu. Manuscrisul a fost predat Editurii Academiei în anul 2001.

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. Partea a 4-a: *Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche (sec. XIV–1790)* de Dragoș Moldovanu (în curs de finalizare).

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. Partea a 5-a: *Introducere în cercetarea toponimiei românești*, de Dragoș Moldovanu (în curs de finalizare).

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul II. *Toponimia din bazinul superior al Bârladului*, de Mircea Ciubotaru.

● *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul III. *Toponimia din bazinul mijlociu al Trotușului*, de Vlad Cojocaru.

● *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950.* Autori: Constanța Buzatu, Stănuța Crețu, Gabriela Drăgoi, Victor Durnea, Florin Faifer, Gheorghe Hrimiuc, Dan Mănucă, Constantin Paiu, Tereza Petrescu, Algeria Simota, Rodica Șuiu, Alexandru Teodorescu, Constantin Teodorovici, Remus Zăstroiu. Revizori: Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Gheorghe Hrimiuc, Dan Mănucă, Remus Zăstroiu (partea 1, *Autori*, literele *A–B*, pregătită parțial pentru tipar).

● *Dicționarul general al literaturii române* (*DGLR*), lucrare elaborată împreună cu cercetătorii din celelalte centre academice. Autori de la Institut: Lucia Berdan, Nicoleta Borcea, Constanța Buzatu, Lucia Cireș, Ion H. Ciubotaru, Stănuța Crețu, Gabriela Drăgoi, Victor Durnea, Florin Faifer, Gheorghe Hrimiuc, Ofelia Ichim, Dan Mănucă, Constantin Paiu, Algeria Simota, Valeriu P. Stancu, Rodica Șuiu, Alexandru Teodorescu, Constantin Teodorovici, Remus Zăstroiu. Revizori: Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Dan Mănucă, Remus Zăstroiu (sub tipar).

În seria *Monografii tematice de folclor:*

● *Folclorul medical în Moldova*, de Silvia Ciubotaru.

● *Zona Tecuciului. Monografie folclorică*, de Lucia Cireș.

● *Obiceiuri și ceremonialuri calendaristice din ciclul riturilor de trecere*, de Lucia Berdan.

PREMIILE ACADEMIEI

PREMII INDIVIDUALE:

● Premiul „Timotei Cipariu" pentru *Formarea terminologiei științifice românești*, de N. A. Ursu (1962).

● Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu" pentru *Critica literară junimistă*, de Dan Mănucă (1975).

● Premiul „Timotei Cipariu" pentru *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, de Stelian Dumistrăcel (1978).

● Premiul „Timotei Cipariu", pentru *Terminologia filozofică românească modernă. Studiu asupra epocii de formare*, de Ioan Oprea (1996).

PREMII PENTRU LUCRĂRI COLECTIVE:

● Premiul „Timotei Cipariu" pentru *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979. Autori: Stănuța Crețu, Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Ion Lăzărescu, Dan Mănucă, Algeria Simota, Rodica Șuiu, Alexandru Teodorescu, Constantin Teodorovici, Maria Teodorovici, Leon Volovici, Remus Zăstroiu; Lucia Berdan, Constanța Buzatu, Lucia Cireș, Ion H. Ciubotaru; norme lexicografice: Corneliu Morariu; coordonare și revizie: Gabriela Drăgoi, Florin Faifer, Dan Mănucă, Alexandru Teodorescu, Remus Zăstroiu.

● Premiul „Timotei Cipariu"pentru *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale, 1772–1888.* Partea 1, A. Unități simple (*Localități și moșii*), *A–O*, București, Editura Academiei, 1991. Coordonator: Dragoș Moldovanu; autori: Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Ion A. Florea, Gabriel Istrate, Dragoș Moldovanu, Ion Nuță, împreună cu doisprezece colaboratori externi.

PUBLICAȚIILE INSTITUTULUI

● „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»" (BIFR), publicație anuală, a apărut între anii 1934 și 1950. Volumul XI–XII, datat 1944–1945, a fost editat abia în 1948, volumul XIII–XIV, pe anii 1946 și 1947, tipărit în 1950, nu a mai fost difuzat, aproape întregul tiraj fiind distrus, iar volumul XV, anunțat în anul 1948, nu a mai fost publicat. Au dat prestigiu științific acestei ilustre publicații A. Philippide, Leo Spitzer, Iorgu Iordan, Gr. Scorpan, Al. Graur, D. Găzdaru, P. Caraman, G. Istrate, H. Mihăescu, G. Ivănescu.

● „Studii și cercetări științifice", seria Filologie, revistă anuală a Sectorului de Lingvistică al Institutului de Istorie și Filologie, apărută în perioada 1956–1963, devenită „Anuar de filologie" (1964) și, apoi, din 1965, „Anuar de lingvistică și istorie literară" (ALIL), publicație a Institutului de Filologie Română „A. Philippide", cu două serii, între 1981–1993: A. *Lingvistică* (redactor șef Stelian Dumistrăcel; secretar științific de redacție Doina Hreapcă) și B. *Istorie literară* (redactor șef Remus Zăstroiu; secretariat științific de redacție Florin Faifer și Victor Durnea). Ca volume cu profil special, se disting *Lucrările celui de-al III-lea Simpozion național de dialectologie* (tomul XXX, 1985) și, ca supliment (dar și ca extras) la tomul XXXIII, 1992–1993, *Prelegeri și conferințe*, de Eugen Coșeriu. Dificultăți financiare au perturbat, în anii de după 1994, fluxul editorial normal, care justifică titlul de *Anuar* al unei publicații periodice. Reducerea drastică a spațiului tipografic a impus, de asemenea, recomasarea celor două serii, A. și B., începând cu tomul XXXIV–XXXVIII (1994–1998), apărut în 2001.

● „Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»", publicație trimestrială de informare cu privire la activitățile științifice din Institut. Apare din anul 2000. Redactori: Lucia Cifor, Mircea Ciubotaru, Gabriela Haja, Ofelia Ichim. Cele nouă numere publicate până în prezent cuprind referiri la direcțiile de cercetare, activitatea curentă a departamentelor, comunicări științifice, lucrări publicate, semnale critice, restituiri etc.

MEMBRII INSTITUTULUI ÎN ANUL 2002

Vasile ARVINTE. Născut la 26 decembrie 1927, în comuna Voinești, județul Iași. Absolvent al Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1950. Doctor în filologie al Universității „Humboldt" din Berlin, în 1962, cu teza *Die deutschen Entlehnungen in den rumänischen Mundarten (nach den Angaben des Rumänischen Sprachatlasses)*, publicată la Berlin, Akademie-Verlag, 1971. Carieră universitară începută în 1950, ca asistent la catedra de limba română a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași. Profesor universitar din 1969. Lector de limba română și profesor-invitat, la Universitatea „Humboldt" din Berlin, Germania (1958–1962), Universitatea Dijon, Franța (1964–1965), Universitățile din Bonn și Köln, Germania (1965–1967 și 1977–1978), Köln, Bonn și Freiburg (Germania) și Chișinău, Republica Moldova (1983–2000). Director al Institutului de Filologie Română „A.Philippide", în anii 1975–1976. Colaborator cu ½ normă la Institut din 1998. Coautor la *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, volum introductiv, *Date despre localități și informatori*, vol. I de hărți și material necartografiat, București, Editura Academiei Române, 1987, și vol. II de hărți și material necartografiat, Iași, Editura Academiei Române, 1997; vol. III, în curs de redactare. Volume de autor: *Glosar regional* (în colaborare), București, Editura Academiei Române, 1961, *Istoria limbii române. Prelegeri de curs*, Iași, 1974, *Die Rumänen. Ursprung, Volks- und Landesnamen*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1980, *Român, românesc, România. Studiu filologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, *Normele limbii literare în opera lui Ion Creangă*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 2002, *Relațiile lingvistice româno-germane. Contribuții etimologice* (sub tipar). Ediții: H.Tiktin, Rumänisch-deutsches Wörterbuch, ediția a II-a (în colaborare), Wiesbaden, Otto Harrassowitz, I–III, 1985, 1987, 1988, *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, (în colaborare), Pars I–V, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 1988–1997; *Biblia de la București (1688)*, vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, cu un *Studiu lingvistic*, și vol. II, ultimul în curs de apariție. Studii și articole, în reviste din țară și din străinătate, de istoria limbii române, istoria limbii române literare, dialectologie, lexicografie, etimologie etc.

Ion-Horia BÎRLEANU. Născut la 2 ianuarie 1945, în orașul Panciu, județul Vrancea. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, promoția 1969. Absolvent al cursurilor postuniversitare de limbă rusă de la aceeași Universitate, 1989–1990. Din anul 1970, membru al Institutului, în cadrul colectivului de dialectologie. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie din anul 1998, cu teza *Graiul din Valea Șomuzului*, publicată sub titlul

Graiurile din Valea Șomuzului Mare. I. Formarea numelor de sate și II. *Fonetica*, Iași, Editura Sedcom Libris, 2000. Coautor la *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea 1, 1993, partea a 2-a, 1995, Iași, Editura Academiei Române; vol. II, partea 1, București, Editura Academiei Române, 2002; și la *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iași, Editura Academiei Române, 1997. Volume de autor: *Emigrări ardelenești la est de Carpați. Consecințe lingvistice*, Iași, Editura Sedcom Libris, 1998; *Lumini în Tunelul tranziției. Note de lectură*, vol. I, Iași, Editura Sedcom Libris, 1999; *Tradiție și tranziție la est de Carpați*, Iași, Editura Sedcom Libris, 2001. Activitate didactică: profesor universitar și decan al Facultății de Litere a Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava, unde a publicat un *Curs de dialectologie românească. I. Probleme teoretice*, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare", 2001. Studii și articole de dialectologie, publicistică.

Lucia BERDAN. Născută la 30 iulie 1942, în Iași. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1965, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de istorie literară și folclor. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în etnologie, în anul 1987, cu teza *Cântecul popular epic eroic în context etnofolcloric moldovenesc* (predată Editurii Universității „Al. I. Cuza" Iași). Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979 și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Alte volume: *Descântece din Moldova. Texte inedite. Cercetare monografică*, în seria „Caietele Arhivei de Folclor", II (în colaborare cu Lucia Cireș), Iași, 1982; *Balade din Moldova. Cercetare monografică*, în „Caietele Arhivei de Folclor", VI, Iași, 1986. Volume de autor: *Fetele destinului. Incursiune în etnologia românească a riturilor de trecere*, Iași, Editura Universității, 1999; *Totemism românesc. Structuri mitice arhetipale în obiceiuri, ceremonialuri, credințe, basme*, Iași, Editura Universității, 2001. Studii și articole pe teme etnologice. Participări la simpozioane și sesiuni științifice în străinătate (Chișinău, Soroca, Iasloveni–Republica Moldova, Roma–Italia).

Nicoleta BORCEA. Născută la 14 aprilie 1965, în comuna Albești, județul Botoșani. Absolventă a Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1992, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de istorie literară, ca asistent de cercetare. Coautor la *Dicționarul general al literaturii române*, sub tipar. Lucrează la realizarea unei liste de publicații de limbă germană (1890–1914), aflate la Biblioteca Centrală Universitară din Iași și la Muzeul Lemnului din Câmpulungul Moldovenesc și la întocmirea unei arhive a volumelor și publicațiilor de limbă germană aflate la Centrul de Studii Bucovina din Rădăuți. Studii și articole referitoare la presa și literatura germanilor din Bucovina (1890–1914).

Lucia CIFOR. Născută la 10 noiembrie 1965, în comuna Prăjeni, județul Botoșani. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1987. Din anul 1992, membră a Institutului, în colectivul de lexicografie. Cercetător științific principal gradul II. Doctor în filologie, în anul 1999, cu teza *Orizonturi și dimensiuni ale „locuirii" în limbajul poetic românesc*, publicată sub titlul *Poezie și gnoză*, Timișoara, Editura Augusta, 2000. Coautor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V*, (sub tipar); partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)* (în curs de finalizare); *Litera L (l-lherzolit)* (în curs de finalizare). Colaborare la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999, și la *Dicționarul limbajului poetic eminescian*, vol. I (sub tipar). Volume de autor: *Mihai Eminescu prin câteva cuvinte-cheie*, Iași, Editura Fides, 2000. Studii și articole de poetică și critică literară.

Lucia CIREȘ. Născută la 20 decembrie 1943, în Ustia–Orhei, Republica Moldova. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1968, an în care a fost încadrată la Institut în colectivul de etnografie și folclor. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în etnologie al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, în anul 1997, cu teza *Colindatul și colindele în Moldova*. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979 și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Alte volume: *Descântece din Moldova. Texte inedite. Cercetare monografică*, în seria „Caietele Arhivei de Folclor", II (în colaborare cu Lucia Berdan), Iași, 1982; *Colinde din Moldova. Cercetare monografică*, în „Caietele Arhivei de Folclor", V, Iași, 1984. Activitate didactică: cadru didactic asociat la Facultatea de Geografie a Universității „Al. I Cuza" din Iași, la cursul de *Introducere în etnologie* (din anul 1999) și lucrări practice. Studii și articole privind aspecte teoretice (parodia în folclor, interferențe între genuri și specii), istoria cercetărilor etnologice românești, sursele folclorice în literatura română, obiceiurile de iarnă, medicina magică și empirică în context etnografic și antropologic – studiat pe teme – și valorile estetice ale poeziei folclorice.

Ion H. CIUBOTARU. Născut la 28 ianuarie 1940, în satul Arborea, comuna George Enescu, județul Botoșani. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza", în anul 1966. Din anul 1968, membru al Institutului, la colectivul de etnografie și folclor. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în etnologie al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, în anul 1978, cu teza *Cântecul funerar și contextul său etnografic pe Valea Șomuzului Mare*. Lucrări: *Chestionar folcloric și etnografic general*, Iași, Editura Academiei Române, 1970; *Folclorul obiceiurilor familiale din Moldova. Marea trecere*, în „Caietele Arhivei de Folclor", VII, Iași, 1986; *Ornamente populare tradiționale din Moldova. Cusături, țesături*, în „Caietele Arhivei de Folclor", VIII, Iași, 1988 (în colaborare); *Valea Șomuzului Mare. Monografie folclorică*, I–II, în „Caietele Arhivei de Folclor", X, Iași, 1991. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979 și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Alte volume: *Teatrul folcloric din județul Iași*, Iași, CJCP, 1968 (în colaborare); *Folclor din ținutul Rădăuților*, Suceava, CJCP, 1969; *Vânătorii. Monografie folclorică*, Iași, CJCP, 1971; *Folclor poetic. Cântece și strigături din județul Botoșani*, Botoșani, CJCP, 1980; *Ornamente populare tradiționale din zona Botoșanilor. Cusături, țesături*, Botoșani, CJCP, 1982; *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, I, Iași, Editura Presa Bună, 1998; volumul II în curs de apariție (lucrarea este proiectată în trei volume); *Marea trecere. Repere etnologice în ceremonialul funebru din Moldova*, București, Editura „Grai și Suflet–Cultura Națională", 1999. Ediții: Petru Caraman, *Literatură populară*. Antologie, introducere, note, indici și glosar, în „Caietele Arhivei de Folclor", III, Iași, 1982; Petru Caraman, *Descolindatul în orientul și sud-estul Europei. Studiu de folclor comparat*, Iași Editura Universității „Al. I. Cuza", 1997; Petru Caraman, *Studii de etnografie și folclor* (în colaborare), Iași, Editura Junimea, 1997. Activitate didactică: profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, din octombrie 1991 (cursuri de etnologie și metodologie a cercetării culturii populare); din anul 1999 titularul disciplinei Folclor literar românesc în context etnologic, din cadrul Facultății de Litere a aceleiași universități. Membru în colectivul de redacție al „Anuarului de lingvistică și istorie literară", precum și al „Revistei de Etnografie și Folclor" din București. Director al Centrului Județean al Creației Populare Iași, din anul 1991. Studii, articole, note și comentarii pe teme de etnografie, etnologie, folclor, artă populară și antropologie culturală.

Mircea CIUBOTARU. Născut la 19 mai 1944, la Timișoara. Absolvent al Facultății de Filologie, în 1966, și al Facultății de Istorie și Filozofie, secția Filozofie (1974) de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași. Membru al Institutului din 1988, în colectivul de toponimie. Doctor în filologie, în 1996, cu teza *Oronimia și hidronimia din bazinul superior al Bârladului*, publicată la Casa editorială Demiurg, Iași, 2001. Coautor la *Tezaurul toponimic al României. Moldova*. Volumul I. *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*, partea 1 și a 2-a, București, Editura Academiei Române, 1991 și 1992, și la partea a 3-a a aceluiași volum, *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850* (predată Editurii Academiei Române în anul 2001). Pregătește volumul II din seria *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, cuprinzând toponimia din bazinul superior al Bârladului. Coautor la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999 și la *Comuna Horlești*, Iași, Editura Performantica, 1999. Autor al volumului *Comuna Ipatele*, Iași, Editura Apollonia, 2000. Coordonator al

departamentului de toponimie (din 1998); membru în comitetele de redacție ale revistelor „Arhiva Genealogică" și „Anuar de lingvistică și istorie literară"; vicepreședinte al Filialei Iași a Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române. Membru al Colegiului director al Institutului de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta". Studii și articole pe teme de toponimie, antroponimie, istorie socială și genealogie.

Silvia CIUBOTARU. Născută la 28 decembrie 1947, la Botoșani. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1971, an în care a fost încadrată la Institut în colectivul de etnografie și folclor. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în etnologie al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, în anul 1995, cu teza *Ceremonialul nupțial în spațiul etno-folcloric moldovenesc*, publicată sub titlul *Nunta în Moldova. Cercetare monografică*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 2000. Lucrări: *„Bătrânească". Doine, bocete, cântece și jocuri din ținutul Rădăuților. Cercetare monografică*, în „Caietele Arhivei de Folclor", I, Iași, 1979 (în colaborare); *Strigături din Moldova. Cercetare monografică*, în „Caietele Arhivei de Folclor", IV, Iași, 1984; *Ornamente populare tradiționale din Moldova. (Cusături, țesături)*, în „Caietele Arhivei de Folclor", VIII, Iași, 1988. Alte volume: *Vânătorii. Monografie folclorică*, Iași, CJCP, 1971, *Ornamente populare tradiționale din zona Botoșanilor. Cusături, țesături*, Botoșani, CJCP, 1982. Ediții: Petru Caraman, *Colindatul la români, slavi și la alte popoare. Studiu de folclor comparat*, București, Editura Minerva, 1983. Studii, articole, note și comentarii pe teme de etnografie, etnologie, folclor, artă populară și antropologie culturală.

Doina COBEȚ. Născută la 18 martie 1943, la Iași. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" Iași, promoția 1966. Încadrată în același an la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal gradul II. Doctor în filologie, în anul 1999, cu teza *Istoria gramaticii românești (Morfologia grupului nominal)*. Redactor și revizor la *Dicționarul limbii române*, tomul XI, partea 1, *Litera Ș*, Editura Academiei Române, 1978, tomul XIII, partea 1, *Litera V (v-veni)*, Editura Academiei Române, 1998; partea a 2-a, *Litera V (venial-vizurină)*, sub tipar; partea a 3-a, *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera E* (în curs de finalizare). Coautor și revizor la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999 și revizor la *Dicționar enciclopedic ilustrat pentru tineret*, Chișinău, Editura Cartier (sub tipar). Coordonator al colectivului de lexicologie-lexicografie, în perioada 1975–1986. Studii de istoria gramaticii românești (tipărituri și manuscrise din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea) și studii privind istoria gramaticii românești, publicate în reviste academice de specialitate.

Vlad COJOCARU. Născut la 24 iulie 1952, în comuna Răchiți, județul Botoșani. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1975. Cursuri postuniversitare de limbă germană la aceeași universitate, în anii 1986–1987. Din anul 1979, membru al Institutului, în colectivul de toponimie. Cercetător științific principal gradul III. Doctor în filologie în 1998, cu teza *Toponimia văii mijlocii a Trotușului. Dinamica structurilor toponimice*. Coautor la *Tezaurul toponimic al României. Moldova*. Volumul I. *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*, partea 1 și a 2-a, București, Editura Academiei Române, 1991 și 1992, și la partea a 3-a a aceluiași volum, *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850* (predată Editurii Academiei Române în 2001). Pregătește volumul III din seria *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, cuprinzând toponimia din bazinul mijlociu al Trotușului. Colaborator la H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, ediție revizuită și adăugită, Editura Otto Harrassowitz, Wiesbaden, vol. I-III, 1985-1988; la ediția Eugen Coșeriu, *Prelegeri și conferințe*, supliment la „Anuar de lingvstică și istorie literară", tomul XXXIII, seria A. Lingvistică, Iași, 1994. Activitate didactică: din anul 2001, lector la Facultatea de Litere de la Institutul de Studii Europene „Ștefan Lupașcu"; cursuri și seminarii de lingvistică generală și psiholingvistică. Studii de toponimie, cu preocupări asupra aspectelor teoretice ale domeniului.

Stănuța CREȚU. Născută la 21 octombrie 1943, la Brăila. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1966, an în care a fost încadrată la Institut în colectivul de istorie literară. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie, în anul 1989, cu teza *Proza fantastică românească*. Colaborator la volumul *Prospect la Dicționarul literaturii române*, București, Editura Academiei Române, 1969; coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979; la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori*, vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române*, sub tipar. Studii și articole de istorie și critică literară.

Elena DĂNILĂ. Născută la 23 martie 1978, la Bacău. Absolventă a Facultății de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, în anul 2000. Studii aprofundate de lingvistică generală și limba română, în 2001. Încadrată la Institut în anul 2001, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Asistent de cercetare. Doctorand din anul 2001, cu tema *Vechi și nou în sintaxa limbii române*. Coautor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 3-a, *Litera V*. Traduceri de poezie din română în franceză.

Eugenia DIMA. Născută la 14 ianuarie 1945, în orașul Adjud, județul Vrancea. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, în 1967, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie, în anul 1989, cu teza *Limba traducerilor laice din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea din Muntenia*. Redactor și revizor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea 1 *Litera V (v–veni)*, partea a 2-a. *Litera V (venial-vizurină)*, sub tipar; tomul XIII, partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera E* (în curs de finalizare). Colaborator la *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Pars V. Deuteronomium*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 1997, și *Pars XI. Psalterium* (predat aceleiași edituri); coautor și revizor la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999; revizor la *Dicționarul enciclopedic ilustrat pentru tineret*, Chișinău, Editura Cartier (sub tipar). Studii de filologie, limbă literară veche, literatură veche, lexicografie.

Gabriela DRĂGOI. Născută la 25 august 1942, în localitatea Cristian, județul Brașov. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în 1964, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de istorie literară. Cercetător științific principal III. Coautor, coordonator și revizor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979; coautor și revizor la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori*, vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Revizor la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999. Membru în comitetul de redacție al „Anuarului de lingvistică și istorie literară", în perioada 1988–1995.

Sebastian DRĂGULĂNESCU. Născut la 6 octombrie 1967, la Fălticeni. Absolvent al Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1993. Membru al Institutului din anul 2002, în colectivul de istorie literară. În prezent, lucrează la *Dicționarul general al literaturii române*. Eseuri și cronici literare. Poezie și proză.

Stelian DUMISTRĂCEL. Născut la 19 august 1937, în comuna Zvoriștea, județul Suceava. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1958, an în care a fost încadrat la Institut în colectivul de dialectologie (din anul 1997, cu ½ normă). Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie, în anul 1974, cu teza *Neologismul în graiurile populare românești pe baza ALR*, publicată parțial sub titlul *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. Conducător de doctorat la Universitatea din Iași, din anul 1990 (reatestat în 1993).

Stagii de specializare în Franța și în Germania (bursier DAAD). Coautor la *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, Editura Academiei Române; volum introductiv, *Date despre localități și informatori* (1987); vol. I (1987); vol. II (1997); *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, Iași, Editura Academiei Române, vol. I, partea 1, 1993, partea a 2-a, 1995; *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iași, Editura Academiei Române, 1997 (în colaborare cu Ion-Horia Bîrleanu și Doina Hreapcă). Colaborator la *Dicționarul limbii române*, tomul X, *Litera S*, Editura Academiei Române, fasc. 2 (1987), 3 (1990), 4 (1992). Volume de autor: *Lexic românesc. Cuvinte, metafore, expresii*, București, Editura Științifică și Enciclopedică. 1980; *Sate dispărute – sate amenințate*, Iași, Editura Institutul European, 1995; *Expresii românești. Biografii – motivații*, Iași, Editura Institutul European, 1997 (ediția a II-a, 2001, cu titlul *Până-n pânzele albe*). Ediții: Eugen Coșeriu, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică*, Chișinău, „Știința", 1994. Studii și articole în „Revue de linguistique romane" (Franța, 1970, 1978), „Balkan-Archiv" (Germania, 1996), „Revista de lingvistică și știință literară" și „Limba română" (Chișinău, 1990); în volume cuprinzând lucrările unor congrese internaționale: Spoleto (1990), Palermo (1992), Tübingen (1999). Activitate didactică: la Universitatea „Al. I. Cuza", suplinitor la Facultatea de Litere, în anii 1963–1968; profesor asociat la Facultatea de Istorie, între 1991–2000; profesor titular la Facultatea de Litere, din anul 2001. Între 1997–2000, profesor titular la Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați. Conferințe, ca invitat, pe teme de dialectologie și de etnolingvistică, la Universitatea din Heidelberg (1996) și la Universitatea „Friedrich Schiller" din Jena (1995, 1996; tot aici, un „Blockseminar", în decembrie, 1996). Șef de sector (1970–1974) și director adjunct onorific (1978–1984) la Institutul de Filologie Română „A. Philippide"; secretar științific de redacție (1963), redactor-șef (1990) al „Anuarului de lingvistică și istorie literară", membru în colegiul de redacție al revistei „Limba română", Chișinău (din 1992). Membru în Comitetul Național Român pentru *Atlas linguarum Europae* (1973) și pentru *Atlas linguistique roman* (1986). Studii, articole, note și recenzii pe teme de dialectologie, istorie a limbii, etnolingvistică, stilistică și de cultivare a limbii apărute în reviste de specialitate și în publicații literare și culturale.

Victor DURNEA. Născut la 26 octombrie 1951, în satul Zăicești, comuna Bălușeni, județul Botoșani. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1974. Membru al Institutului, din anul 1980, în colectivul de istorie literară. Cercetător științific principal gradul II. Doctor în filologie, în anul 1999, cu teza *Idei estetice și literare în anchetele din presa românească a perioadei 1900–1950*. Stagii de specializare în Germania (bursier DAAD), în anii 1987 și 1990; schimburi interacademice cu CNRS în Franța, anii 1994, 1996 și 1999. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950*.

Partea 1: Autori, vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Volume de autor: *Orizonturi regăsite*, Iași, Editura Junimea, 1999. Ediții: Ion Anestin, *Scrieri despre teatru*, București, Editura Minerva, 1989; Petru Comarnescu, *Jurnal. 1931–1937*, Iași, Editura Institutului European, 1994; Aurel Leon, *Cafeaua de dimineață*, Iași, Editura Nord-Est, 1995; Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. I–II, Iași, Editura Polirom, 1998; Vasile Alecsandri, *Pasteluri. Dan, căpitan de plai*, Iași, Editura Institutului European, 1998; *De ce scrieți? Anchete literare din anii '30*, Iași, Editura Polirom, 1998 (în colaborare); Nicolae Iorga, *Generalități cu privire la studiile istorice*, ediția a IV-a, Iași, Polirom, 1999. Traduceri din franceză și germană. Studii și articole de literatură comparată și istoria mentalităților. Secretar de redacție al „Anuarului de lingvistică și istorie literară" din anul 1992 și redactor-șef la „Revista Română", din anul 1997.

Florin FAIFER. Născut la 14 aprilie 1943, în Iași. Absolvent al Facultății de Filolgie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1966, an în care a fost încadrat la Institut în colectivul de istorie literară. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie în anul 1989, cu teza *Memorialistica de călătorie (până la 1900) – între real și imaginar*, publicată parțial sub titlul *Semnele lui Hermes*, București, Editura Minerva, 1993. Coautor, coordonator și revizor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979; coautor și revizor la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori,* vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Volume de autor: *Dramaturgia între clipă și durată*, Iași, Editura Junimea, 1983, *Cordonul de argint*, Iași, Editura Univers, 1997, *Efectul de prismă*, Iași, Editura Cronica, 1998, *Faldurile Mnemosynei*, Iași, Editura Junimea, 1999. Revizor la *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999 și la *Dicționar enciclopedic ilustrat pentru tineret* , în curs de apariție la Editura Cartier, Chișinău. Ediții: Arșavir Acterian, *Neliniștile lui Nastratin*, Iași, Editura Alfa, 2000 și I. L. Caragiale, *Teatru și proză*, Iași, Editura Univeristății „Al. I. Cuza", 2000 (în colaborare). Activitate didactică: profesor universitar la Universitatea de Arte „George Enescu" din Iași, din anul 2001. Secretar literar al Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași (1991–1993), redactor-șef al revistei „Stagiunea" (1991–1993), membru al comitetului de redacție al revistei „Arlechin", secretar științific de redacție al „Anuar de lingvistică și istorie literară". Studii și articole de istorie și critică literară, critică dramatică și de text dramatic, publicistică social-politică. Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Ion A. FLOREA. Născut la 5 octombrie 1941, în București. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1965. Din

anul 1967, membru al Institutului, în colectivul de dialectologie. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie din anul 1982, cu teza *Terminologia fierăriei în mediul rural din Moldova și Bucovina*. Coautor la: *Chestionar dialectal (nume de locuri și de persoane, terminologia meseriilor, a viticulturii și pomiculturii)*, Iași, [1969], *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, volum introductiv, *Date despre localități și informatori*, *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina* vol. I, București, Editura Academiei Române, 1987, vol. II, Iași, Editura Academiei Române, 1997; vol. III, în curs de redactare; la *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I, partea 1, București, 1991, partea a 2-a, București, 1992. Ediții (în colaborare): *Documenta Linguae Dacoromanorum. Biblia de la 1688. Pars IV, Numerii*, Iași, 1995. Volume de autor: *Terminologia fierăriei în mediul rural din Moldova și Bucovina. Glosar* (anexă a tezei de doctorat), Iași, Centrul de multiplicare al Universității „Al. I. Cuza", 1981. Secretar științific al Institutului. Studii și articole în domeniile dialectologiei, interferenței lingvistice și antroponimiei publicate în țară și în străinătate (Germania, 2000).

Cristina FLORESCU. Născută la 24 decembrie 1950, în București. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1973, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal I. Doctor în filologie în anul 1986, cu teza *Proza artistică istorică românească din secolul al XIX-lea. Metafora. Studiu stilistic.* Redactor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea 1, *Litera V (v–veni)*, București, Editura Academiei Române, 1997; tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V (venial-vizurină)*, sub tipar; tomul XIII, partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; redactor și revizor la *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Colaborare la tema *Istoria limbii române literare și stilistică*, valorificată într-un studiu din „Revue roumaine de linguistique" XLI, 1996, nr. 1-2, 3-4. Volume de autor: *Gîndire specifică și gîndire europeană în semantismul românescului: a lăsa*, Editura Document, Iași, 1999 (valorificarea studiului *Specific versus European Thinking of a Romanian Verb* – grant RSS/HESP nr. 27/1995, Praga, 1998). Coautor la *Dicționarul enciclopedic ilustrat* Chișinău, Cartier, 1999; *Dicționarul limbajului poetic eminescian* (sub tipar). Colaborator la H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, ediție revizuită și adăugită, Editura Otto Harrassowitz, Wiesbaden, vol. I-III, 1985-1988. Studii și articole de istorie a limbii literare, semantică, lexicologie, stilistică în reviste de specialitate din țară și din străinătate („S. European Jurnal for Semiotic Studies", Viena, „Revista de lingvistică și știință literară", Chișinău, „Semiotica", New York). Comunicări și prelegeri în Italia (Venezia) și Republica Moldova. Activitate didactică: cursul *Semantică și lexicografie* la Universitatea de Stat, Cahul, 2001. Articole în reviste de cultură.

Gabriela HAJA. Născută la 1 aprilie 1968, în comuna Ostra, județul Suceava. Absolventă a Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1991. Încadrată, din 1994, la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal gradul III. Doctor în filologie în anul 2001, cu teza *Formarea terminologiei românești privitoare la teatru*. Coautor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V (venial–vizurină)*; tomul XIII, partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Coautor la *Dicționar enciclopedic ilustrat pentru tineret*, Editura „Cartier", Chișinău, sub tipar. Colaborator la *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars VI* (în curs de elaborare) și la BALKANET (proiect inițiat și realizat de un consorțiu de zece țări europene). Activitate didactică: preparator suplinitor (istoria limbii române literare, istoria literaturii române contemporane), în perioada 1994–1997, la Facultatea de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" Iași. Membru în colegiul de redacție al „Anuarului de lingvistică și istorie literară", din anul 2000. Studii și articole de poetică dramatică și critică literară.

Doina HREAPCĂ. Născută la 1 decembrie 1944, la Sibiu. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1967. Membră a Institutului din anul 1968, în colectivul de dialectologie. Cercetător științific principal gradul II. Doctor în filologie, în anul 1999, cu teza *Enclave lingvistice muntenești în sudul Moldovei*. Coautor la *Noul Atlas lingistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea 1, 1993, partea a 2-a, 1995, Iași, Editura Academiei Române; vol. II, partea 1, București, Editura Academiei Române, 2002; la *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iași, Editura Academiei Române, 1997. Colaborator la: *Dialectologie română*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1977; *Antologie fonetică a limbii române* (coordonator Andrei Avram), București, 1988. Ediții (în colaborare): Eugen Coșeriu, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică*, Chișinău, Editura „Știința", 1994. Secretar științific de redacție al „Anuarului de lingvistică și istorie literară", din anul 1975 (a îngrijit editorial apariția a 16 tomuri, însumând cca 5000 pagini tipărite). Colaborare la proiectul comun al Institutului „A. Philippide" și al Institutului de Lingvistică al Academiei de Științe a Republicii Moldova, intitulat *Graiuri românești de la est de Carpați. Etnotexte*, în vederea publicării unor volume de etno- și sociotexte. Studii și articole de fonetică, morfologie și lexicologie dialectală, precum și de metodologie a culegerii și publicării textelor dialectale.

Ofelia ICHIM. Născută la 9 aprilie 1962, la Suceava. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1985. Membră a colectivului de istorie literară al Institutului, din anul 1992. Cercetător științific principal gradul III. Doctor în filologie, în anul 2000, cu teza *Structuri mitice și*

viziune autenticistă în romanele lui Mircea Eliade, publicată sub titlul *Pădurea interzisă. Mit și autenticitate în romanele lui Mircea Eliade*, Iași, Editura Alfa, 2001. Coautor la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Activitate didactică: în perioada 1992–2000, asistentă, apoi lector la Catedra de limba și literatura engleză de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași. Studii referitoare la literatura română interbelică, în reviste de specialitate, și traduceri din literatura anglo-americană.

Gabriel ISTRATE. Născut la 20 martie 1943, la Iași. Absolvent al Secției cehă-polonă a Universității „Karol" din Praga, în anul 1967. Membru al Institutului din anul 1986, în colectivul de toponimie. Coautor la: *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*, partea 1 și a 2-a, București, Editura Academiei Române, 1991 și 1992, și la partea a 3-a a aceluiași volum, *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850* (predată Editurii Academiei Române în anul 2001). Traduceri din literatura cehă.

Mona-Laura MANEA. Născută la 12 decembrie 1968, la Iași. Absolventă a Facultății de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1993, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal gradul III. Doctor în filologie, în anul 2001, cu teza *Dosoftei, Viața și petreacerea svinților. Studiu lingvistic.* Coautor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V (venial–vizurină)*; tomul XIII, partea a 3-a, *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Colaborator la *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. Partea a 3-a. *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850* (predat Editurii Academiei Române în anul 2001). Coautor la *Dicționar enciclopedic ilustrat pentru tineret*, în curs de apariție la Editura Cartier, Chișinău; (în colaborare) *Biblia de la București (1688)*, vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002 și vol. II, ultimul în curs de apariție. Activitate didactică: preparator suplinitor (istoria limbii române literare, limba română contemporană, lexicologie), în perioada 1995–1998, la Facultatea de Litere, la Facultatea de Teologie, secția teologie-litere, și la Facultatea de Birotică de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași.

Dan MĂNUCĂ. Născut la 20 mai 1938, în comuna Dolhești, județul Suceava. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1960. Membru al Institutului din anul 1963, în colectivul de istorie literară. Doctor în filologie, în anul 1973, cu teza *Critica literară junimistă*, publicată la Iași, Editura Junimea, 1975. Coautor, coordonator și revizor la *Dicționarul literaturii române de la*

origini până la 1900, București, Editura Academiei Române, 1979; coautor și revizor la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori,* vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Volume de autor: *Scriitori junimiști*, Iași, Editura Junimea, 1971, *Argumente de istorie literară*, Iași, Editura Junimea, 1978, *Pe urmele lui Mihail Sadoveanu*, București, Editura Sport Turism, 1982, *Lectură și interpretare. Un model epic*, București, Editura Minerva, 1988, *Analogii. Constante ale istoriei literare românești*, Iași, Editura Junimea, 1995, *Liviu Rebreanu sau lumea prezumtivului*, Iași, Editura Moldova, 1995, *Introducere în opera lui I. Al. Brătescu-Voinești*, București, Editura Minerva, 1997, *Perspective critice*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 1998, *Pelerinaj spre ființă. Eseu asupra imaginarului poetic eminescian*, Iași, Editura Polirom, 1999, *Principiile criticii literare junimiste*, Iași, Editura Junimea, 2000, *Opinii literare*, București, Editura Cartea Românească, 2001. Director al Institutului de Filologie Română „A. Philippide" al Academiei Române, din anul 1990. Activitate didactică: profesor universitar la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, din anul 1993. Conducător științific de doctorat, specialitatea literatura română, la Universitatea „Al. I. Cuza". Expert evaluator pentru CNCSIS. Din anul 1974, membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar din anul 2000, membru al Asociației de Literatură Comparată din România. Membru în colegiile redacționale ale următoarelor publicații academice: „Revista de istorie și teorie literară", „Anuarul de lingvistică și istorie literară", „Analele Universității «Al. I. Cuza»" (secțiunea literatură română), „Limba română" (Chișinău); redactor-șef adjunct al revistei „Convorbiri literare"; corespondent al publicației „Cahiers Benjamin Fondane" (Paris). Studii și articole de istorie literară, literatură comparată, naratologie, poetică, apărute în publicații și volume colective din țară și din străinătate („Beiträge zur deutschen Kultur", Freiburg; „Europäische und regionale Bezugssysteme", Tübingen; „Limba română", Chișinău; *Patrimoine littéraire européen*, Bruxelles). Conferințe universitare și participări la congrese din Austria, Franța, Germania, Italia, Republica Moldova.

Dragoș MOLDOVANU. Născut la 20 octombrie 1941 în Iași. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1964, an în care a fost încadrat la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Din anul 1968, a pus bazele sectorului de toponimie al Institutului, fiind și șeful acestui sector în perioada 1978–1997 (din anul 1997, membru al aceluiași colectiv, cu ½ normă). Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie, în anul 1976, cu teza *Influențe umaniste și baroce în stilul lui Dimitrie Cantemir: structurile dislocate.* Lucrări: *Chestionar toponimic și entopic general cu un Glosar de entopice onomasiologic*, Iași, Editura Universității, 1978; *Ancheta toponimică*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 1978. Redactor la *Dicționarul limbii române*, tomul XI,

partea 1, *Litera Ș*, București, Editura Academiei Române, 1978. Coordonator al seriei *Tezaurul toponimic al României. Moldova* și coordonator și coautor al volumului *Tezaurul toponimic al României. Moldova.* Volumul I. *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*, partea 1 și a 2-a, București, Editura Academiei Române, 1991 și 1992; colaborator la partea a 3-a a aceluiași volum, *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850* (predată Editurii Academiei Române în anul 2001). Autor al părților a 4-a și a 5-a ale aceluiași volum: *Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche (sec. XIV–1790)* și *Introducere în cercetarea toponimiei românești* (în curs de finalizare). Alte lucrări: *Dimitrie Cantemir între Orient și Occident. Studiu de stilistică comparată*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, *Tipologia stilului cantemirian din perspectiva figurii dominante*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza" (sub tipar). Lucrări publicate în străinătate („Beiträge zur Namenforschung", Germania, 1975, „Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität", Freiburg-München, 1974, 1979–1980). Participări la Congresul Internațional de Științe Onomastice, Sofia, 1972, Colocviul internațional Dimitrie Cantemir, Freiburg im Br., 1973. Activitate didactică: din anul 1995, profesor suplinitor la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, la catedra de limba română și lingvistică generală; profesor titular din anul 1997. Cursuri de istoria limbii române, lingvistică generală, toponimie, istoria limbii române literare și stilistică. Redactor-șef adjunct la „Anuar de lingvistică și istorie literară", în perioada 1981–1987; expert evaluator pentru CNCSIS. Studii și articole privind lexicologia și lexicografia toponimică, metodologia cercetării toponimice, teoria câmpurilor toponimice, problemele stratificării în toponimie, etimologii controversate, studii de stilistică, istoria limbii române, istoria limbii române literare.

Florin Teodor OLARIU. Născut la 23 martie 1974, la Suceava. Absolvent al Facultății de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1997. Studii aprofundate în lingvistică și literatură română, la aceeași facultate. Membru al Institutului din anul 2000 în colectivul de dialectologie. Asistent de cercetare. Doctorand din anul 1999, cu tema *Dimensiunea ludic-agonală a limbajului uman.* Activitate didactică: în perioada 1998–1999, preparator universitar, la disciplina Limba franceză, Catedra de Birotică a Colegiului Universitar Tehnic și de Administrație Publică, Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava.

Ioan OPREA. Născut la 18 iunie 1947, în orașul Onești, județul Bacău. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1970, și al Facultății de Istorie și Filozofie, secția Filozofie, de la aceeași universitate, în anul 1975. Încadrat la Institut în anul 1970, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific principal gradul I. Coordonatorul colectivului de lexicologie-

lexicografie, în perioada 1984–1989, 1992–1997. Doctor în filologie, în anul 1983, cu teza *Terminologia filozofică românească modernă*, publicată la București, Editura Științifică, 1996. Redactor și revizor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea 1 *Litera V* (*v–veni*), București, Editura Academiei Române, 1997; tomul XIII, partea a 2-a (*venial–vizurină*), sub tipar; partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Volume de autor: *Lingvistică și filozofie*, Iași, Institutul European, 1992; *Curs de introducere în filologie*, Suceava, Editura Universității, 2001; *Curs de filozofie a limbii*, Suceava, Editura Universității, 2001. Ediții: L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române. Vocabular general*, (literele A–K, W, X, Y), ediția a XI-a, revăzută și adăugită, tirajul 1 (cinci volume), Iași, Mydo Center, 1994–1996, tirajul 2 (două volume), Iași, Mydo Center, 1997, tirajul 3 (un volum), Chișinău, Editura Litera, 1998. Activitate didactică: profesor universitar, din anul 1996, la Facultatea de Litere a Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava. Șef al Catedrei de limba și literatura română, Facultatea de Litere, Universitatea „Ștefan cel Mare", Suceava. Studii și articole de istorie a limbii române literare, de terminologie de specialitate, de teorie a definiției și filozofie a limbii.

Carmen-Gabriela PAMFIL. Născută 24 iunie 1950, în orașul Huși, județul Vaslui. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1973, an în care a fost încadrată la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător principal gradul I. Doctor în filologie, în anul 1983, cu teza *Concepția lingvistică a lui Timotei Cipariu*, pregătită pentru tipar sub titlul *Timotei Cipariu–primul mare lingvist român*. Redactor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea 1, *Litera V (v–veni)*, București, Editura Academiei Române, 1997; tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V (venial–vizurină)*, sub tipar; tomul XIII, partea a 3-a, *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Ediții: Alexandru Philippide, *Opere alese. Teoria limbii*, București, Editura Academiei, 1984 (în colaborare); Alexandru Philippide, *Istoria limbii române* (în colaborare; predat la Editura Polirom, Iași); Timotei Cipariu, *Opere*, I–II, București, Editura Academiei, 1987, 1992; Eugen Coșeriu, *Prelegeri și conferințe*, Iași, 1994, supliment al „Aunuarului de lingvistică și istorie literară", tomul XXXIII (în colaborare); L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române. Vocabular general*, (literele L–S), ediția a XI-a, revăzută și adăugită, tirajul 1 (cinci volume), Iași, Mydo Center, 1994–1996, tirajul 2 (două volume), Iași, Mydo Center, 1997, tirajul 3 (un volum), Chișinău, Editura Litera, 1998. Studii și articole referitoare la istoria lingvisticii românești (Timotei Cipariu, Alexandru Philippide).

Mioara-Vasilica SĂCRIERU. Născută la 29 decembrie 1972, la Brăila. Absolventă a Facultății de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în anul 1995. Studii aprofundate în lingvistică și literatură română, la aceeași universitate, în

perioada 1997–1998. Încadrată la Institut, din 1998, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific. Doctorand, din anul 2000, cu tema *Hronograf den începutul lumii (1650–1689). Studiu lexicologic.* Coautor la *Dicționarul limbii române*, tomul XIII, partea a 3-a, *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera L (l-lherzolit)*, în curs de finalizare. Colaborator la *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688, Pars VI* (în curs de elaborare) și la *Dicționarul limbajului poetic eminescian, I. Concordanțe* (vol. I), în curs de apariție.

Algeria SIMOTA. Născută la 8 mai 1947, în orașul Rădăuți, județul Suceava. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1970, an în care a fost încadrată la Institut, în cadrul colectivului de istorie literară. Cercetător științific. Doctorand, cu tema *G. Călinescu – romancier*, din anul 2001. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979; la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori*, vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române*, sub tipar.

Valeriu P. STANCU. Născut la 21 martie 1970, în comuna Corbu, județul Olt. Absolvent al Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în 1994. Studii aprofundate în istoria literaturii române, în 1994–1995. Membru al Institutului, în colectivul de istorie literară, din 1995 (cu ½ normă din 1997 până în anul 2002). Doctorand din 1996, cu o temă de poetică și stilistică. Preparator (1997) și asistent universitar (2000) la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza", pentru disciplinele teoria literaturii și istoria literaturii române. Coautor la *Dicționarul general al literaturii române*, sub tipar; și la *Naratori și modelare umană în medievalitatea românească*, Iași, Editura Junimea, 2000. Ediții (în colaborare): I. L. Caragiale, *Teatru și proză*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza", 2000. Articole și studii de critică și istorie literară.

Rodica ȘUIU. Născută la 15 aprilie 1947, în Iași. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1970, an în care a fost încadrată la Institut, în cadrul colectivului de istorie literară. Cercetător științific principal gradul III. Doctorand, cu tema *M. Sadoveanu – narațiune și inițiere*. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979; la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori*, vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Sub semnătura Aura Mușat, a publicat volumele de poezie: *Până la asfințit* (1972), *Tâlcuitorul* (1977), *Puck umple cu stângăcie paharul* (1982), *Fantasma greierului* (1996). Membră a Uniunii Scriitorilor din România.

Constantin TEODOROVICI. Născut la 12 octombrie 1945, în comuna Bărbătești, județul Vâlcea. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1970, an în care a fost încadrat la Institut, în cadrul sectorului de istorie literară. Cercetător științific. Coautor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979; la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori,* vol. I (A–B) (pregătit parțial pentru tipar) și la *Dicționarul general al literaturii române* (sub tipar). Coautor la *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, 1999; și la *Dicționar spaniol-român de expresii și locuțiuni* (2002).

Amalia-Florentina VOICU. Născută la 26 aprilie 1975, în Iași. Absolventă a Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în 1999, an în care a fost încadrată la Institut în colectivul de istorie literară. Asistent de cercetare. Lucrări: ghidul bibliografic *Literatura neogreacă în România*. Membru în comitetul de redacție al revistei „Poezia". Traduceri și articole despre literatura neogreacă.

Remus ZĂSTROIU. Născut la 18 ianuarie 1937, la București. Absolvent al Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1963, an în care a fost angajat la Institut, în colectivul de istorie literară. Cercetător științific principal gradul I. Doctor în filologie din anul 1990, cu teza *Contribuția presei periodice la dezvoltarea literaturii române (1800–1880)*. Coautor, coordonator și revizor la *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei, 1979; coautor și revizor la *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950. Partea 1: Autori,* vol. I (A–B), pregătit parțial pentru tipar, și la *Dicționarul general al literaturii române*, București, Editura Academiei, sub tipar. Lucrări publicate în străinătate: *Bibliografia scrierilor lui B. Fundoianu–B. Fondane* (în colaborare; sub tipar la Editura Societății de studii „B. Fundoianu – B. Fondane" din Franța); *Istoria mișcării teatrale din Timișoara* (lucrare colectivă, sub tipar la Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, Tübingen; autor al secțiunii *Istoria teatrului românesc din Timișoara*). Articole publicate în reviste și volume din străinătate (*Wissenschaftsstrukturen in Rumänien vor und nach 1989. Funktionsmodelle und Entwürfe*, Tübingen, Germania, 1998; „Cahiers Benjamin Fondane", 2/Automne 1998, Ierusalim, Israel). Ediții (în colaborare): B. Fundoianu, *Iudaism și elenism*, București, Editura Hasefer, 1999. Activitate didactică: profesor asociat (cursul *Istoria presei periodice românești*) la Departamentul de jurnalistică al Facultății de Litere a Universității „Al. I. Cuza". Secretar științific de redacție al revistei *Anuar de lingvistică și istorie literară* (1970–1991); redactor-șef al revistei *Anuar de lingvistică și istorie literară*, B. *Istorie Literară*, în perioada 1991–2002. Redactor-șef adjunct al revistei *Anuar de lingvistică și istorie literară*, din 1994. Membru la Société d'Études „B. Fundoianu – B. Fondane" cu sediul la Paris și corespondent al Societății pentru România. Studii de istorie literară și de istorie a presei periodice.

Victoria ZĂSTROIU. Născută la 5 august 1940, în comuna Murgeni, județul Vaslui. Absolventă a Facultății de Filologie de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, în 1963, an în care a fost angajată la Institut, în colectivul de lexicologie-lexicografie. Cercetător științific. Redactor și revizor la *Dicționarul limbii române*, tomul XI, partea 1, *Litera Ș*, București, Editura Academiei, 1978; tomul XIII, partea 1, *Litera V (v–veni)*, București, Editura Academiei, 1997; tomul XIII, partea a 2-a, *Litera V (venial–vizurină)*, sub tipar; tomul XIII, partea a 3-a *Literele V, W, X, Y (vîclă–yucca)*, în curs de finalizare; *Litera E* (în curs de finalizare). Ediții: L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române. Vocabular general* (literele Ș, V, Z), ediția a XI-a, revăzută și adăugită, tirajul 1 (cinci volume), Iași, Mydo Center, 1994–1996, tirajul 2 (două volume), Iași, Mydo Center, 1997, tirajul 3 (un volum), Chișinău, Editura Litera, 1998. Studii și note lexicografice în revistele academice de specialitate.

ARHIVELE INSTITUTULUI

În fiecare departament al Institutului s-au constituit arhive de profil. O parte din materialul acestora a fost deja folosită în lucrările publicate sau în curs de elaborare. Arhiva și baza de date ale departamentului de istorie literară cuprinde scrisori de la scriitori, documente literare, fotografii, informații extrase din publicații periodice, cărți și note de la filiale ale Arhivelor naționale, de la muzee și case memoriale. AFMB deține peste 170000 de documente din domeniul folclorului și artei populare, precum și manuscrisele profesorului Petru Caraman. Aproape două milioane de fișe, caiete de anchete, hărți, fotografii, benzi magnetice se găsesc în arhivele *DLR*, *NALR. Moldova și Bucovina* și *Tezaurului toponimic al României. Moldova*.

BIBLIOTECA

Biblioteca Institutului deține peste 60.000 de volume, dintre care 25.175 sunt cărți, multe rarități bibliografice, ediții princeps, lucrări cu *ex libris* sau cu autografe. Colecția de periodice cuprinde principalele titluri de reviste românești literare, de cultură și lingvistice. Prin relațiile externe, în schimbul „Anuarului de lingvistică și istorie literară", au intrat în fondul bibliotecii aproape o sută de publicații importante, între care: „Revue de linguistique romane" (Strasbourg), „Revista de filología española" (Madrid), „Studia linguistica" (Oxford-Cambridge), „Schweizerisches Archiv für Volkskunde" (Basel), „Ladinia" (San Martin de Tor), „Filología" (Buenos Aires), „Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistic" (Göttingen), „Literatura ludowa" (Wrocław), „Thesaurus" (Bogotà), „Südost-Forschungen" (München), „Cahiers Ferdinand de Saussure" (Geneva), „Mentalities" (Hamilton, New Zeeland) și altele.

Résumé

En 1927 on a créé à Jassy, auprès de la Faculté de Lettres et de Philosophie, un Institut de Philologie Roumaine, dirigé au début par Giorge Pascu et, à partir de 1932, par Iorgu Iordan. Entre 1933 et 1948 cet institut s'est appelé l'Institut de Philologie Roumaine „Alexandru Philippide" et a eu son siège dans le bâtiment de l'Université „Al. I. Cuza".

En 1949 a été instituée la Filiale de Jassy de l'Académie Roumaine, dans laquelle a fonctionné l'Institut d'Histoire et de Philologie, dont la section philologique, devenue autonome dès 1963, s'appellera Centre de Linguistique, d'Histoire Littéraire et de Folklore jusqu'en 1990, lorsqu'il a reçu de nouveau, par la décision du gouvernement, le nom d'Institut de Philologie Roumaine „Alexandru Philippide". Depuis sa création en 1949 et jusqu'en 1975, l'institut a été unité de recherches de l'Académie Roumaine. Il a fonctionné sous l'égide du Ministère de l'Éducation et le l'Enseignement entre 1974 et 1990, quand il est revenu à son état antérieur.

Entre 1963 et 1976 il a siégé dans la maison bâtie par Mihail Kogălniceanu en 1842 et qui a été la propriété de Mihail Sadoveanu de 1918 jusqu'en 1950. Depuis 1976, l'institut siège dans l'immeuble bâti par Gh. Asachi, d'après son propre projet, dans la première moitié du XIX-ème siècle.

Entre 1934 et 1948, l'institut a édité „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»". Depuis 1956, la revue de l'institut est apparue sous le nom de „Studii și cercetări științifice, seria Filologie". Son titre est changé en 1964 en „Anuar de filologie", puis, en 1965, en „Anuar de lingvistică și istorie literară" (série A. Lingvistică; série B: Istorie literară, 1981–1994). La revue a des relations d'échange avec presque 100 publications scientifiques étrangères.

L'Institut a deux secteurs principaux:

a) Le secteur de linguistique où sont inclus le collectif de lexicographie-lexicologie, de dialectologie et de toponymie.

b) Le secteur d'histoire littéraire et de folkloristique où sont inclus le collectif d'histoire littéraire et celui de folkloristique.

On y travaille pour des ouvrages d'intérêt fondamental pour la philologie et la culture roumaines, tels: *Dicționarul limbii române (serie nouă), Noul atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, Tezaurul toponimic al României. Moldova, Atlas Linguarum Europae, Dicționarul literaturii române, Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei.*

Mais les préocupations scientifiques des chercheurs se dirigent aussi vers d'autres domaines: stylistique et poétique, anthroponymie, histoire de la langue littéraire, ethnographie et ethnologie, histoire des mentalités, histoire de la presse périodique, histoire de la dramaturgie et théâtrologie, critique littéraire, critique dramatique, édition des textes.

L'Institut a une bibliothèque avec plus de 60.000 de volumes.

Summary

An Institute for Romanian Philology was set up in Jassy as part of the Faculty of Letters and Philosophy in 1927. It was led by Giorge Pascu. In 1932, Iorgu Iordan became its director. From 1933 till 1948 it was called Institute for Romanian Philology „Alexandru Philippide". Next year, in 1949, the Jassy branch of the Romanian Academy was set up, where it functioned.an Institute for History and Philology. The philology section was called Center for Linguistics, Literary History and Folklore, until 1990, when, by a decision of the Romanian Government, it took again the name Institute for Romanian Philology „Alexandru Philippide". From its setting up in 1949 till 1975 it was a section of Romanian Academy passing in 1975 to the Ministery of Education and Learning, remaining under its tutelage until 1990, when it came back to the Romanian Academy.

The Institute functioned in the building of the „Al. I.Cuza" University until 1948 and, between 1963 and 1976, in the house built by M. Kogălniceanu in 1842, that was M. Sadoveanu's property too (1918–1950). From 1976, it functions in the building made by Gh. Asachi, by his own plans, in the first half of the 19th century.

Between 1932 and 1948, the Institute published „The Bulletin of the Institute for Romanian Philology «Alexandru Philippide»". From 1956 it published „Scientific Studies and Researches, series Philology", changed then in „Philology Year Book" (1964) and, from 1965, in „Year Book of Linguistics and Literary History" (series A. Linguistics and B. Literary History). This periodical has exchange relationship with almost 100 specialized publications from abroad.

Our Institute has two principal sections:

a) The Linguistics Section, that contains the collectives for lexicography, dialectology and toponymy;

b) The Section of Literary History and Folklore, which contains the collectives for literary history and folklore.

The Institute achieves works of essential interest for Romanian philology and culture, e. g. *The Dictionary of Romanian Language, The New Romanian Linguistic Atlas for Regions. Moldavia and Bukovina, The Toponymical Thesaurus of Romania. Moldavia, Atlas Linguarum Europae, The Encyclopedia of the Romanian Literature, The Folklore Archives of Moldavia and Bukovina.*

The scientific activity of the research workers involves other fields too: stylistics and poetics, anthroponymy, the history of literary language, ethnography, ethnology, the history of the periodical press, the history of the mentalities, the history of dramaturgy, theatre science, literary critique, dramatic critique, publishing of texts.

The Institute has a speciality library with more than 60000 volumes.

Zusammenfassung

1927 wird außer der Fakultät für Philologie und Philosophie ein Institut für Rumänische Philologie gegründet. Der erste Leiter war Giorge Pascu und 1932 wird Iorgu Iordan zum Direktor ernannt. In der Zeitspanne 1933–1948 wird diese Kulturstätte Institut für Rumänische Philologie „Alexandru Philippide" genannt. Ein Jahr später gründete man die Jassyer Filiale der Rumänischen Akademie, zu der auch das Institut für Geschichte und Philologie gehörte. Die Philologiesektion wird bis 1990 Zentrum für Linguistik, Literatur und Volkskunst heißen, um dann durch Regierungserlaß wieder den Namen Institut für Rumänische Philologie „Alexandru Philippide" zu führen. Von der Wiedergründung 1949 bis 1975 ist das Institut Bestandteil der Rumänischen Akademie gewesen, fungierte dann im Rahmen des Unterrichtsministeriums und gehört seit 1990 wieder zur Rumänischen Akademie.

Bis 1948 war das Institut im Gebäude der „Al. I. Cuza" Universität untergebracht und zwischen 1962–1976 in einem 1842 von M. Kogălniceanu erbauten Haus (das von 1918–1950 auch Eigentum von M. Sadoveanu gewesen ist). Seit 1976 hat es den Sitz in einem Gebäude, das nach den Plänen von Gh. Asachi Anfang des 19. Jahrhunderts errichtet worden ist.

Zwischen 1932–1948 hat das Institut „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide» veröffentlicht, seit 1956 „Studii și cercetări științifice, seria Filologie", in 1964 umbenannt in „Anuar de filologie" und in 1965 in „Anuar de lingvistică și istorie literară" (Serie A. Linguistik; Serie B. Literaturgeschichte). Die Zeitschrift pflegt Beziehungen zu fast 100 Fachzeitschriften im Ausland.

Das Institut hat zwei wichtige Abteilungen:

a) die Abteilung für Linguistik – sie umfaßt Fachkollective für Lexikographie, Dialektologie und Toponomastik;

b) die Abteilung für Literaturgeschichte und Folkloristik mit Kolektiven dieser zwei Forschungensrichtungen.

Es werden Fachstudien – und Werke aus dem Bereich der fundamentalen Philologie und der rumänischen Kultur herausgebracht, wie *Dicționarul limbii române* (Wörterbuch der rumänischen Sprache), *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina* (Neuer rumänischer Sprachatlas für die Gebiete Moldau und Bukowina), *Tezaurul toponimic al României. Moldova* (Toponomastischer Vorrat Rumäniens. Moldau), *Atlas linguarum Europae, Dicționarul literaturii române* (Lexikon der rumänischen Literatur), *Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei* (Folklorarchiv der Moldau und Bukowina).

Das wissenschaftliche Interesse der Forscher richtet sich aber auch in die Richtungen der Stilistik und Poetik, Antroponimik, Geschichte der Kultursprache, Ethnographie, Ethnologie, Geschichte der Periodika, Geschichte der Dramaturgie, Literaturkritik, Herausgabe von Texten.

Das Institut hat eine Fachbibliotek mit über 60.000 Bänden.